

Titel: Kapitel II.

Citation: "Kapitel II.", i *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1875*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-r01-shoot-chptrd1e17404/facsimile.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1875*

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

den Regel, som i større eller mindre Udstrækning opstilles af flere nyere Love, vilde, om den var hjemlet, ikke have sin Plads i Loven om Strafferetsplejen, men i Loven om den borgerlige Retsspleje; men at den har Hjemmel i Forholdets Natur, kan vistnok ingenlunde erhenkes, se den oven citerede Afhandling af Mand.

Kapitel II.

Om Retternes Virkefreds.

Hovedbestemmelseerne i dette Kapitel ere dels §§ 7 og 8, jfr. § 10, angaaende Grænserne mellem Underrettens og Landstretens Kompetence til Straffesageres Paasjendelse i første Instans, dels § 11 angaaende Omraadet for Rævnings Medvirkning ved denne. Den Organisation af Retterne, som Kapitlet forudsætter, er givet i det særlige Udkast til Lov om Domsmagtens Ordning. Ved Navnet Landstretter ere de kollegialt sammensatte Retter betegnede, der ere bestemt til at være de egentlige Bærere af Retssplejen i første Instans, og som tillige skulle være anden Instans med Hensyn til de til Underretterne henlagte Sager. Hver Landstretsreds omfatter et Antal Underrettskreds. De Sager og Retshandlinger, som ere henlagte til Underretterne, behandles eller foretages af en enkelt Dommer, ordentligvis med Landstretten som anden Instans. Højesteret er som hidtil øverste Instans for hele Riget. Om Enkeltbeholderne ved denne Ordning af Domsmagten maa iøvrigt henvises til det nævnte Udkast.

Ved Spørgsmaalet om, til hvilken Art af Retter Paasjendelsen i første Instans af Straffesager bør henlægges, gaar Udkastet ud fra følgende Grundføringer: 1) at Betryggelsen for en retfærdig Paadømmelse væsentlig maa søges opnaaet ved Sagens Behandling i første Instans, og at dette Hensyn kræver som det Regelmæssige, at den i første Instans dømmende Ret er en Kollegialret, 2) at de af praktiske Hensyn nødvendige Undtagelser fra denne Regel ikke maa gaa saa vidt, at Straffesager af alvorligere Betydning henlægges til Underretten (en enkelt Dommer) i første Instans, med

mindre i al Fald særegne Omstændigheder ved den enkelte Sag træde til, og 3) at den særlig fortrinlige, men ogsaa særlige Dine af Stat og Borgere krævende Garanti for en retfærdig Paadømmelse, som ligger i Rævnings Medvirkning, for det Første kun bør finde Sted i Sager, hvis Genstand giver dem en alvorligere Betydning, men dernæst end ikke ubetinget ved disse, idet flere Hensyn maa føre til yderligere Begrænsning.

De to første Sætninger svare paa Strafferetsplejens Omraade ganske til de Principer, efter hvilke Lovudkastet om den borgerlige Retsspleje har draget Grænsen mellem Underrettens og Landstretens Kompetence til Domsfagets Behandling og Paasjendelse, og udgjøre i Forbindelse med disse Forudsætningen for Lovudkastet om Domsmagtens Organisation. Hovedgrunden, hvorpaa denne Ordning's Nødvendighed hviler, ligger i Mundtlighedsprincipets Konsekvenser i Henseende til Bevisførelsen og Retsmidlerne, jfr. herom navnlig hvad der bemærkes ved Udkastets 6te Afsnit. I Kraft deraf maa Landstretten ogsaa i Straffeprocessen blive den egentlige Bærer af Retssplejen i første Instans, og til Underretten kunne kun henlægges saadanne Straffesager, hvis Karakter tilsteder at lade det bero ved en enkelt Dommers Afgørelse, naar Parterne ikke paaante, samt at lade sig nøje med, at en Forhandling for Landstretten efter de samme Regler, der gjælde for de til denne i første Instans henlagte Sager, kan fremkaldes ved Paaante, forsaavidt Loven ikke endog maa finde Grund til at affjære Afgangen hertil. At det i Strafferetsplejen ikke kan staa Parterne frit at komme overens om, at gaa til Underretten i Sager, der regelmæssigt høre under Landstretten, medens det kan tilstedes i den borgerlige Retsspleje, følger af den tidligere paapegede Grundforskjel mellem disse Arter af Retsspleje.

Hvad den tredje Grundførning angaar, har Udkastet betragtet det som et ved Grundloven givet urofteligt Grundlag, at den Medvirkning af Rægmænd med de retslyndige Dommere i Strafferetsplejen, som er et af Hovedpunkterne i Nutidens Reform af denne, skal se ved Indførelsen af Rævningsinstitutionen (Jury, Edsborne), altsaa efter den Institutions

Tanke, som fra England er overført til Kontinentet og her er blevet optagen i de fleste og vigtigste nyere Love, det vil sige, saaledes at Rævningserne og de retsligebidige Dommere medvirke ved Sagens Afgjørelse som fra hinanden foudrede Bestanddele af Retten. Men forøvrigt er det overvejende Flertal af Kommissionens Medlemmer ogsaa af den Anfættelse, at denne Institution i indre Værd staar langt over Meddomsmandsinstitutionen, der sammensætter de retsligebidige og læge Dommere til et Kollegium, og hvortil vi have en — rigtignok meget ufuldkommen — Anvendelse i Livsfager. Denne Institution, som i den nyere Tid har fundet enkelte varme Forkæmpere i Tyskland (Schöffengericht), er i nogle tyske Stater optagen med Hensyn til de mindre betydelige Straffesager, altsaa ved Siden af Rævningsinstitutionen. Ved det almindelige tyske Udkast var det fra først af paatænkt at indføre Paakjendelse ved Meddomsmænd som almindelig Regel og ganske at lade den egentlige Rævningsinstitution falde. Deri skulde ligge Sjænseligheden af et gammelt nationalt Institut og en principielt rigtigere Ordning. Tanken fandt imidlertid kun ringe Tilslutning. Kritiken anerkjendte hvoften den ene eller den anden af de anførte Grunde. Med Ret eller Uret antog man, at Forslaget udspjæng af Avillie mod Principet om Lægmands Medvirksomhed og havde til Hensigt at forringe Betydningen af denne Medvirksomhed. Egeoverfor denne Modstand blev Tanken ikke fastholdt. I sin endelige Skikkelse er det tyske Udkast vendt tilbage til Rævningsinstitutionen i de vigtigste Straffesager.

I det Rævningsinstitutionen kalder et dobbelt, forskjelligartet Element til Medvirksomhed ved Afgjørelsen, er Tanken derved at yde navnlig den Sigtede en forsøgt Garanti for en retsferdig Afgjørelse, den største Garanti, som det overhovedet er muligt at naa ved den retlige Ordning. Deri og i den Betragtning, at denne fortrinlige Garanti kræver særlige Ofre af Staten og Borgerne, ligger Hjemmelen til at indskrænke Anvendelsen til Straffesager af alvordigere Betydning, saa at der overhovedet ikke bliver Spørgsmaal om Anvendelse af Rævnings i Sager, der høve til

Underrettens Kompetence. Men derefter alene kan Grænsen ikke drages; baade praktiske Hensyn og Grunde, som uledes af Rævningsinstitutionens Væsen, føre til yderligere Begrænsninger. Saaledes vil da ikke enhver Straffesag, hvis Paakjendelse henlægges til Landretten, derved med det Samme blive Rævningsesag.

Udkastet kommer altsaa til en Tredeling af Straffesagerne i Grænseende til Paadømmelsen i første Instans, nemlig:

1) Sager, som paakjendes af Landretten under Medvirksomhed af Rævnings (Rævningsret).

2) Sager, som paakjendes af Landretten, men uden Rævnings, og

3) Underrettesager.

En Tredeling, som de ældre hos os foreliggende Udkast havde, saaledes at der kun bliver at skjelne imellem Rævningsager og Underrettesager, kjønnes ikke at kunne undgaa de Skjær, enten at udstrække den første Klasse Omraade ud over det praktisk Gjennemførlige eller den sidste Klasse ud over det principielt Løstbedelige. Noget andet Vej til at løse Vanlideligheden frembød der sig imidlertid ikke for hine Udkast, som forudsatte, at den nuværende Retsorganisation i det Væsentlige blev bestaaende. Gjennemgaaende er derimod Tredelingen i den franske og de tyske Straffeprocesslove. Naar den imidlertid i de fleste af disse bygges paa en Inddeling af Forbrydelserne efter deres forskjellige, i Straffen udtrykte Grovhed (crimes, délits, contraventions, — Verbrechen, Vergehen, Uebertretungen), er det med Rette af Strafferetsvidenskaben herimod gjort den Indvendning, at en saadan Tredeling af Forbrydelserne er vilkaarlig, ikke udspjæng af disses eget Væsen, men alene optagen i Straffeloven for at give Straffeprocessen et Skema at henholde sig til. Medens Adskillelsen mellem grove og ringe Forbrydelser har en af Straffeprocessen uafhængig naturlig Grund, der viser sin Indflydelse i Straffenes forskellige Karakter og Djemed, lader en yderligere Adskillelse mellem de grove Forbrydelser sig ikke begrunde paa samme Maade, og naar Kompetenceforholdene i Processen bygges paa en saadan Adskillelse, kan der derfor kun paaberaabes det rent

praktiske Hensyn, at det ikke lader sig gjøre at udstrække Rævningslagersnes Omraade til den hele Klasse af grove, Underretten undtagne Forbrydelser. Men dette er at overhugge, ikke at løse Knuden med Hensyn til Afgrensningen af Rævningslagersnes Omraade, og en saadan Fremgangsmaade kunde kun billiges, naar der ikke af selve Rævningsinstitutionens Væsen kunde udledes Begrænsninger, ved hvilke tillige hint praktiske Hensyn fyldtesgjordes. At dette kan gjøres, har længe været Videnskabsens Paastand, og Udkastet er, i Erfjendelsen af det Rigtige heri og følgende det af enkelte fremmede Love givne Exempel (sfr. navnlig den fædte Lov af 1868) laaet ind paa denne Vej. Den Tredeling af Sagerne, som det hjemler, er derfor væsentlig forskjellig fra den i de nyere Love sædvanlige. Kun ved Grænsen for Underretslagerne er Hovedhensynet Forbrydelsens Størrelse; ved Afgrensningen af Rævningslagersnes Omraade inbenfor Underretslagerne's Græns er det et andet. Hvertledes Udkastet i det Eufette har løst hver af disse, af hinanden uafhængige Opgaver, skal nu nærmere paabijes.

Ved at afgrense Omraadet for de mindre betydelige Straffelager, der bør henlægges til Underretten, bliver Hovedhensynet den for Handlingen fastsatte Straf. Afskillige af de Straffe, Lovgivningen gjør Anvendelse af, ere af den Væfaffenhed, at de ikke i Almindelighed kunne eller efter Lovgiverens Opfattelse skulle have en afgjorende Indflydelse paa den Person's hele Væfærd, som maa lide dem. Handlinger, der ikke kunne paadrage anden Straf, ville hverken efter den almindelige Forestilling eller efter Lovgiverens Opfattelse kunne betragtes som grove Forbrydelser. Her vil da foreligge en stor Mængde af strafbare Handlinger, som uden nogen Betænkning kan henlægges til Underretten. Men Udkastet kunde ikke blive staaende ved en herpaa alene bygget Regel. For det Første forekommer der mange Tilfælde, i hvilke den for en strafbar Handling foreskrevne Strafferamme indbefatter faavel Straffe af den nyserørte Karakter som ogsaa Straffe af en mere alvorlig Betydning. Ubetinget at udelukke Sager angaaende saadanne Handlinger fra Underrettens

Kompetence, som Tilfældet maatte blive, naar der alene skulde sees paa Maximum af den Straf, der kan idømmes, vilde være at misfjende den Dom om Forbrydelsens Karakter, der lægger sig for Dagen i Strafferammens Fastfættelse paa den nævnte Maade. Der kan af denne kun udledes, at Handlingen efter Lovgiverens Opfattelse kan være en grov Forbrydelse, ikke, at den altid eller endog blot regelmæssig er det, saa meget mindre som det hos os staa fast, at Straffen i det overvejende Flertal af Tilfælde vælges nærmere ved Minimum end ved Maximum, hvad der ikke kan antages at være i Strid med Lovgiverens Tanke. Det maa derfor endog siges, at en Handling, for hvilken Strafferammen har faaet sin Vidde, i Regelen egner sig til at henlægges til Underrettens Kompetence, og kun undtagelsesvæfse maa være forbeholdt Landsretten. Afgjorelsen af, hver Paadømmelsen af saadanne Handlinger skal ste, maa alfsaa træffes efter Hensyn til den i det konkrete Tilfælde forfaldte Straf, om denne er en saadan, som griber afgjorende ind i den Sigtedes Væfærd, eller ikke.

Hertil kommer nu endvidere en anden Betragtning. I Reglen har det vistnok ingen særlig Væfættelighed at afgjore, om en i Lovgivningen anvendt Straf hører til den ene eller den anden Klasse. Om Flertallet af de i Udkastets § 7 opregnede Straffe maa det utvivlsomt siges, at de med Hensyn til Væfaffenheden af det Onde, de tilføje den Straf lidende, og de Grænser for Straffondets Grad, Lovgiveren har draget, ikke kunne henregnes til de Straffe, der gribe afgjorende ind i den Paagjældendes hele Væfærd. Omvendt er det Nojatte klart med Hensyn til den Straf, der udenfor de i § 7 opregnede har den største Betydning, nemlig Strafarbejde og selvofølgelig ogsaa med Hensyn til Livsstraf. Om Fortættelse af Embede, Bestilling eller Valgret gjaelder regelmæssig det Samme, og hvad disse Straffe angaar, føre i al Fald ogsaa andre Grunde til at udelukke dem fra Underrettens Kompetence, de Grunde nemlig, som overhovedet tale for altid at henlægge Embedsforbrydelser og politiske Forbrydelser til Landsretten. Disse samme Grunde med-

føre endelig ogsaa, at Statsfængsel maaske være en Straf, som det ligger udenfor Underrettens Kompetence at idomme; der er kun eet Tilfælde, hvor denne Straf idømmes for en Handling, der ikke kan betegnes som politisk Forbrydelse, nemlig for Duel ifølge Straffelovens § 208 2det Punktum. Men Straffen forekommer her alternativt med simpelt Fængsel, og Udfæstets Regel vil altsaa kun føre til, at Duel skal paabømmes af Landsretten i de særlig grove Tilfælde, hvor mere end 2 Aars simpelt Fængsel er forstyldt, d. v. s. en saa lang Tids Frihedsberøvelse, at Sagen allerede derved maaske være udelukket fra Underretten. Derimod er der een af de i Udfæstets § 7 nævnte Straffe, om hvilken det saavel efter den almindelige Forestilling som Lovgivningens Anvendelse af den er mere tvivlsomt, til hvilken Klasse den skal henregnes, eller rettere, om hvilken det maaske siges, at den efter Omstændighederne har inart den ene snart den anden Karakter, nemlig Straffen af Fængsel paa Bånd og Brød. Til denne Straf knytter der sig ofte, og navnlig hos visse Klasser af Befolkningen, Forestillingen om, at den har en væsentlig Karakter og derved er en væsentlig strengere Straf end det simple Fængsel. Efter en anden Opfattelse afskiller den sig kun fra simpelt Fængsel ved de Skærpselser i Udseelsesmaaden, der ere forbundne med den, men som igjen opvejes ved den betydelige Tidssparelse, der opnaaes, en Omstændighed, som rimeligt nok kan medføre, at simpelt Fængsel endog for Mange vil stille sig som en søligere Straf. En lignende Forskjel i Opfattelsen kan nu imidlertid ogsaa spores i Lovgivningen. Denne optager i mange Tilfælde Bånd- og Brødstrafen i Strafferammen, hvor det maaske antages, at den sidstnævnte Opfattelse alene er fulgt. Derom kan der f. Ex. ikke være Tvivl, naar kun en vis Lav Grad af Straffen er foreskrevet (jfr. f. Ex. Lov 10de Mai 1854 § 63, 1ste Punktum, Lov 10de April 1874 §§ 6 og 10), eller naar Fængsel paa Bånd og Brød er anvendt ved Siden af simpelt Fængsel, men saaledes, at der for dette er foreskrevet en vilkaarlig og temmelig lav Grænse; thi dette Sidste kan ikke forenes med den Opfattelse, at Bånd- og Brødstrafen skulde

være noget væsentlig forskjelligt fra og strengere end simpelt Fængsel, da Strafferammen i saa Fald vilde indeholde et usforklarligt Spring ved at udelukke de højere Grader af simpelt Fængsel. Ofte vil det Samme ogsaa fremgaa af selve den Handlingens Betskaffen, for hvilken Bånd- og Brødstraf er foreskrevet, saaledes med Hensyn til afvillige ældre Straffebud, der hjemle denne Straf uden Alternativ. *) Som Regel maaske det derimod siges om den almindelige Straffelov, at den ikke gaar ud fra det Forhold mellem Fængsel paa Bånd og Brød og simpelt Fængsel, at Rængden af det sidste kan opvejes Gjensidighederne ved det første, hvilket f. Ex. fremgaar af Lovens §§ 31, 36, 66 (jfr. ogsaa Grundlovens § 80), samt af de mange Tilfælde, hvor Strafferammen omfatter Straf-arbejde og Fængsel paa Bånd og Brød, men ikke simpelt Fængsel, eller omvendt simpelt Fængsel, men ikke Fængsel paa Bånd og Brød. Men at den dog ikke ganske har lukket sig for den Betragtning, at individuelle Omstændigheder kunne gjøre den simple Fængselsstraf til et mere søeligt Døde for den Skyldige, ses af § 30, og Domstolene maaske vistnok anerkendes for beskjede til i de talrige Tilfælde, hvor Strafferammen indbefatter baade simpelt Fængsel og Fængsel paa Bånd og Brød (jfr. Lovens § 25), at tage Hensyn hertil ved Fængselsartens Valg, og af denne Grund vælge Bånd- og Brødstraf, selv hvor der ikke vilde have været Dvsforbring til at vælge den som den i og for sig strengere Strafart. Denne sidste Opfattelse har derimod alene været den herskende i de Tilfælde, hvor Bånd- og Brødstrafen er optagen i Strafferammen ved Siden af Straf-arbejde, men med Udelukkelse af det simple Fængsel, Reglet, hvorpaa der findes mange Exempler i Straffeloven, og som navnlig er Tilfældet med saa hyppig forekommende Forbrydelser som Tyveri og Bedrageri (se §§ 228 og 251). Loven har her nærmest betragtet Bånd- og Brødstrafen som en Straf, der hører i Klasse med og derfor kan træde i Stedet for Straf-arbejde, hvor denne skulde

*) I Straffeloven findes kun eet Exempel paa en saadan Strafferamme, nemlig § 183 i Slutningen.

idømmes i lavere Grader, end Lovgivningen tillæber, i Overensstemmelse med den Løstgang, som fik sit Udtryk i Feb. 12te Juni 1816, der indførte den omfattende Anvendelse af Bånd- og Brødstraffen, vi endnu hende, ved at sætte den i Stedet for de tidligere hjemlede lave Arbejdsstraffe. Og i disse Tilfælde vil i Regelen ogsaa Handlingens Karakter som vanværende i den almindelige Mening medføre, at en Straffedom maa siges at være afgørende for den Sigtedes Belfærd, selv om Straffen i det konkrete Tilfælde kun falder ud til Fængsel paa Bånd og Brød og ikke til Strafarbejde. Af de anførte Betragtninger om Bånd- og Brødstraffen følger, at Handlinger, for hvilke denne Straf kan eller skal idømmes, uden væsentlig Betænkelighed vil kunne henlægges til Underrettens Kompetence i følgende Tilfælde:

1) ubetinget, naar Strafferammen hjemler Bølg mellem Bånd- og Brødstraf og andre af de i § 7 ommeldte Straffarter, men ingen højere Straf.

2) naar Strafferammen ved Siden af det under Nr. 1 omtalte Bølg hjemler Afgang til at vælge højere Straf, navnlig Strafarbejde, forsaavidt Strafarbejde ikke findes forskyldt i det konkrete Tilfælde, og

3) naar Strafferammen alene hjemler Bånd- og Brødstraf, men hverken højere eller lavere Straffarter.

Ubetinget udelukkede fra Underrettens Kompetence vilde derimod herefter de Tilfælde være, hvor Strafferammen hjemler Bølg mellem Fængsel paa Bånd og Brød og Strafarbejde, men ingen ringere Straffe; de vilde ikke kunne komme ind under Underrettens Kompetence, om end Straffen i det konkrete Tilfælde kun blev Fængsel paa Bånd og Brød, ikke Strafarbejde.

Det turde imidlertid vistnok være nødvendigt af praktiske Hensyn at lempe dette Resultat noget, og derved yderligere udvide Underrettens Kompetence. Til de Forbrydelser, som efter de fremstillede Regler vilde være udelukkede fra Underrettens Kompetence, høre, som bemærket, de mest gangse Gjendomsforbrydelser, Tyveri og Bedrageri, forsaavidt de ikke falde ind under de ved Straffelovens §§ 235 og 256 hjemlede undtagne Tilfælde. Saa rigtigt dette

nu end kan være i Principet, kan det dog ikke mislængedes, at en saadan Ordning er forbunden med Ulemper, som det maa være Opgaven om muligt at undgaa. Disse Forbrydelser og navnlig Tyveri udgjøre nemlig et saa stort Procenttal af Summen af de Forbrydelser, der aarlig komme for Domstolene, at hin Ordning vil medføre et Besvær og en Udgift, der ikke naar i Forhold til den Betydning, som Mærket af disse Sager i Bistælsigheden have. Skal dette praktiske Hensyn fuldstændigt, uden at gøre altfor stærkt Brud paa Principet, er det, saaledes som Straffeloven foresligger, kun een Vej at gaa, den nemlig at udvide Underrettens Kompetence til at paadømme lige Sager, naar der ikke er Tale om den mest graverende Straf (Strafarbejde), og der derhos er Omstændigheder tilstede, som give Grund til at antage, at Sagen hverken har faktiske eller juridiske Bønligheder, idet nemlig den Sigtede har afgivet en fuldstændig og troværdig Tilståelse og ikke begjærer Paadømmelse ved Landretten. Det tør sikkert antages, at en stor Mængde simple Tyverier vil fuldbyrde disse Betingelser. Iøvrigt er det, naar Bestemmelsen overhovedet vinder Bifald, ikke Grund til at indskrænke den netop til Gjendomsforbrydelser, men den bør være almindelig for alle de Tilfælde, hvor Strafferammen er anordnet paa lignende Maade.

Naar det til det i det foregaaende Udviklede føjes, at den Særstilling, Udskæft har tilkænt politiske Forbrydelser (Straffelovens Kap. 9—11) og Embedsforbrydelser, har Hjemmet i Lovgivningens Opsættelse af disse Forbrydelser, jfr. med Hensyn til de første Grundl. § 74 og med Hensyn til de sidste Straffel. § 66, samt at Henlæggelsen af de i Straffel. § 299 ommeldte Sager til Underretten er naturlig efter Besskaffenheden af det Døde, der her er Tale om, medens de andre i § 2 nævnte Sager have en Betydning, der maa udelukke Underretskompetencen, saa vilde dermed Reglerne i Udskæfts §§ 7, 8 og 10 1ste Punktum være tilstrækkelig begrundede. § 7 angiver de Straffe, som Underretten overhovedet kan paalægge. Handlinger, som ikke kunne medføre anden Straf, høre, med Undtagelse af politiske og Embedsforbrydelser, ubetinget til Underrettens Kompetence (§ 8 Nr. 1 og 2). For at

Handlinger, som ogsaa kunne medføre andre Straffe, skulle kunne paadømmes af Underretten, udkræves altid, at Straffen dog i det konkrete Tilfælde ikke overstrider den ved § 7 dragne Grænse, og derhos, naar Valget i Strafferammen alene er mellem Fængsel paa Bånd og Bød og Strafarbejde, yderligere, at den Sigtede har afgivet en troværdig Tilfældelse og ikke selv begjærer Dom ved Landsretten (§ 8 Nr. 1 og 3). I Modsetning hertil omfatter Landsrettens Kompetence foruden politiske og Embedsforbrydelser 1) alle Forbrydelser, for hvilke Straffen ikke kan gaa ned til de i § 7 nævnte Straffe, 2) de Forbrydelser, for hvilke Straffen vel kan gaa saa langt ned, men hvor dog den i det konkrete Tilfælde forskyldte Straf overstrider sin Grænse, og 3) de Forbrydelser, for hvilke Straffen vel kan gaa ned til Fængsel paa Bånd og Bød — men ej lavere — og i det konkrete Tilfælde vil gaa ned hertil, men hvor dog den Sigtede enten har begjært Dom ved Landsretten eller ikke har afgivet en saadan Tilfældelse, som § 8 Nr. 3 kræver. Det ligger især i Sagens Natur, at de til Underretten henlagte Sager ikke ere saaledes udelukkede fra Landsretten, at de ikke gylbig kunne paadømmes der; Straffesagens Forening kan medføre Nødvendigheden af en saadan Paadømmelse (§ 10 2det Punktum), og under Hovedforhandlingen bør en Sag aldrig afsjæs fra Landsretten, fordi den kunde være paadømt ved Underretten (§ 13 Nr. 2).

Da den i Straffel § 46 givne Strafferamme for Forsøg paa Forbrydelser intet Minimum fastsætter, hvilket ogsaa gjælder om flere Forskrifter i Straffeloven, der hjemle Strafmedfættelse (f. Ex. § 39), og da Strafferammen i andre Tilfælde af Strafmedfættelse, ligesom efter Omstændighederne ved Meddelagtighed i Forbrydelser synker meget betydelig, vilde Reglen i § 8 Nr. 1 i sige Tilfælde give Underrettens Kompetence en Rækkebidde, som ikke ligger i Tanken, da Forbrydelsens objektive Karakter, der bestemmes ved Bestafsenheden af det Realsbrud, den indeholder eller tilfater, ikke væsentlig serændres derved, at kun Forsøg eller Meddelagtighed foreligger, eller at strafmedfættende Omstændigheder ere tilfede,

og da § 8 kun henviser til Strafferammen, fordi man af den kan udele Lovgiverens Dom om Forbrydelsens Karakter, altsaa har den normale, fuldbredede Forbrydelse for Dje. Udfættels § 9 er derfor et nødvendigt Tillæg til § 8, for at hævde Tanken ligeoversfor Bogstaven. Dertil kommer, at det netop i de Tilfælde, som § 9 taler om, ofte vil foreligge Spørgsmaal, sem i særlig Grad træve en omhyggelig Prøvelse; navnlig vil der her jævnlig foreligge Tilfælde, som ligge paa Grænsen af Strafbarheden, og hvor Spørgsmaalet altsaa er, om der overhovedet er paadraget Straf. Som et enkelt vigtigt herhenhørende Tilfælde skal her berøves, hvilke Resultater Udfættels Bestemmelser føre til ved Forbrydelser, som begaaes af Børn. I et Tilfælde, det praktisk vigtigste, har Straffeloven en ganske selvstændig Strafmedfættelse herom, nemlig § 233 med Hensyn til Lyveri; her er Underrettens Kompetence ligesom hjemlet ved § 8 Nr. 1. I alle andre indenfor Straffeloven faldende Tilfælde, hvor Børn overhovedet kunne straffes, er ingen særegen Strafmedfættelse given; men en meget betydelig Strafmedfættelse er hjemlet ved § 36. Der bliver altsaa ifølge Udfættels § 9 Kompetencen at bedømme efter den almindelige Strafferamme for Forbrydelsen. Deraf vil med Hensyn til Vedrageri følge, at Reglen i § 8 Nr. 3 bliver anvendelig. Men det vil ogsaa findes ikke unaturligt, at det netop her, hvor der nødvendigvis ifølge Reglerne i Straffel § 36 maa opstaa Spørgsmaal, om Børnet overhovedet skal straffes, fordi det saa let kan stille sig saa, at det ikke har haft aandelig Modenbed nok til at indse en saadan Handlingens Strafbarhed, skjønt det meget vel forstaaer sig t. Ex. paa et Lyveris Strafbarhed, ikke lettelig unddrages Børnet nogen Garanti for en omhyggelig Bedømmelse af Spørgsmaalet om dets Tilværelighed, og at en saadan Sag derfor kun under de samme Betingelser, som gjælde for den Børne, unddrages fra Landsretten.

Saad det andet Hovedspørgsmaal angaar, med hvilket § 11 bestkæftiger sig, nemlig Afgrænsningen af Rævnningernes Kompetence, skal følgende bemærkes til Begrundelse af Ud-

kastets Regler. At Rævnings ordentligvis kun bør tilfalde til Medvirkning ved betydelige Straffesager, blev allerede ovenfor bemærket; kun bliver det overensstemmende med Grundloven at fastholde, at politiske Lovovertrædelser ikke, selv om de ere mindre betydelige, kunne holdes udenfor dets Competence. Da disse imidlertid ogsaa efter Udskafet ere holdte udenfor Underrettens Competence, er det Udskafets første undtagelsesfrie Regel, at Rævnings overhovedet kun kunne komme til Anvendelse i Sager, der ere henlagte til Landretten. Det er denne alene, som ved Tilfaldelse af Rævninger kan udvide sig til en Rævningsret. Det blev fremdeles ovenfor bemærket, at allerede praktiske Hensyn forbyde at tilfalde Rævninger til alle under Landretten henlagte Straffesager. Skal imidlertid denne snævrere Grænse ikke blive vilkaarligh, kan den ikke alene begrændes paa Hensynet til Straffens Størrelse. Det kan vel forsvares i visse Tilfælde at lade dette Hensyn faae Indflydelse. Saaledes vil det findes naturligt, at Rævninger ubetinget tilfalde i alle Tilfælde, hvor den Strafferammen, der er Spørgsmaal om at bringe til Anvendelse, hjemler Livsstraf eller livsvarigt Strafarbejde, selv om Straffen ogsaa kan blive lavere. Paa den anden Side kan der anføres Grunde for ikke at give den Sigtede Retstæv paa Rævninger, naar der i Sagen kun er Spørgsmaal om en ringere Straf end Strafarbejde, omend en saadan Sag paa Grund af Reglen i § 8 Nr. 3 eller § 9 maa for Landretten (ved politiske Lovovertrædelser tilstedes Grundloven ikke at gjøre dette Hensyn gjældende). Det maa her ansees for tilstrækkeligt, at Rævnings Medvirkning ikke ubetinget er udelukket, men af Retten kan tilstaaes, naar Sagens faktiske eller juridiske Beskaffenhed findes at give Grund dertil. Med Hensyn derimod til den hele mellemliggende Klasse af Sager, hvor et tidsbestemt Strafarbejde er forfaldt, hvad enten dette nu med Nødvendighed følger af Strafferammen eller af Sagens konkrete Beskaffenhed, giver høvsten Forholdets Natur eller Straffeloven noget holdbart Støttepunkt for en Sondring efter Straffens Størrelse, hvilken derfor ikke vilde kunne undgaa at blive vilkaarligh. Her er

det da, at det Spørgsmaal bliver af Betydning, om ikke en Sondring efter andre Hensyn bør gjøres, hvorefter tillige det praktiske Formaal fyldestgjøres, at Rævningsfagernes Omraade ikke bliver altfor stort og bebyrdende. Det kan nu i og for sig ikke være tvivlsomt, at en naturlig Grund til at tilfalde Rævninger til Medvirkning er der ordentligvis kun da, naar Sagens faktiske eller retlige Beskaffenhed frembyder Tvivl, medens de mange Tilfælde, hvor Spørgsmaalet, om Straf er fortjent, aldeles ingen Tvivl frembyder, og hvor den Rævningerne uvekkommende Strafudmåling i Birteligheden er det Gæste, Retten har at afgjøre, ikke bør henlægges under Rævningerne, til ingen Nytte for Sagen og til Bøvær for disse. Det er fremdeles indlysende, at en Grænse for Rævningernes Omraade efter Straffens Størrelse sætter dette Hensyn ganske til Side, overlader det ganske til Tilfældet, om det endog blot tilnærmelsesvis ster fyldest. Men det maa endvidere erkendes, at det Somme vil gjælde om ethvert andet abstrakt Kriterium, man vilde vælge, og navnlig ogsaa om det af Mange anbefalede Princip, at jøndre efter Forbrydernes Art uden Hensyn til Straffen. Kun hvor Forholdet er af en saadan særegen Beskaffenhed som ved politiske Lovovertrædelser, er der Rimelighed for at lægge afgjorende Vægt paa Forbrydelsens Art, hvortil ogsaa Grundloven henviser. Det, hvorpaa det i Reglen maa komme an, er det konkrete Tilfældes Beskaffenhed, og Spørgsmaalet bliver da, hvem der skal bedømme dette. Skal det nu være den Sigtedes Ret at dømmes af Rævninger, naar Sagen egner sig dertil, saa kan hverken Anklageens eller Domstolens Etjøn herom blive afgjorende, men alene den Sigtedes eget Etjøn. Med andre Ord, det maa regelmæssig overlades den Sigtede at afgjøre, om han vil dømmes af Landretten uden Rævninger, eller om han vil have Rævnings Medvirkning. En selvstændig Sikkerhed for, at den rigtige Grænse kommer til Gjældighed, ligger der selvfølgelig ikke heri, men derom kan der overhovedet ikke være Tale. Der er iøvrigt ingen Grund til at nære Frygt for, at den Sigtede i utvilsomme Sager dog regelmæssig

fulde vælge Rævnings; hertil vilde ordentligvis intet Motiv være — den, der har afgivet en klar Tiltaale i en retlig ikke tvivlsom Sag, kan ikke have Gaad om at slippe, fordi han paafalder Rævnings —; et værdigt Motiv i modsat Retning vil det derimod være, at Sagen kan blive hurtigere afgjort, idet den ikke behøver at vente, til Rævningsret holdes. Snarere kan man tænke sig, at der vilde være Utilbøjelighed til vælge Rævnings, selv hvor Sagen egner sig dertil; men dette vil dog ganske bero paa, om Rævningsinstitutionen fortaar at vinde Tillid i Befolkningen. At dette vil ske, derom vil nu den, der har Tro paa den og vurderer de foreliggende Erfaringer, ikke være i Tvivl; men der er i Principet Intet at indvende imod, at Institutionens fulde Virkning bliver afhængig heraf, saa at det ordentligvis ikke paatvinges Nogen at dømmes af Rævnings. Det Anførte vil endvidere forlære, hvorfor Udfæstet lægger Vægt paa den Sigtede's Balg og ikke sætter i Stedet, om der foreligger Tiltaale af den Sigtede. Selv om denne nemlig er fuldstændig og troværdig, har den dog kun Betydning som Bevis for Sagens faktiske Grundlag, men udelukker ikke, at den retlige Bedømmelse kan være tvivlsom. Tiltaalen kan derfor efter Straffeprocessens Grundhætningsregler kun have Betydning til at afstøtte Bevisførelsen, saaledes som det er foreskrevet i Udfæstets § 324, men ej som saadan udelukke den Sigtede fra at faae Spørgsmaalet om sin Straffskyld bedømt af Rævnings. Heller ikke er der tilstrækkelig Grund til som Betingelse for Sagens Paadømmelse uden Rævnings at kræve baade, at den Sigtede vælger det, og at der foreligger en fuldstændig og troværdig Tiltaale. I mange Tilfælde kan Domsfælselsen være tvivlsom, hvor den Sigtede dog ikke har Selvovervindelse nok til at afgive en aaben og fuldstændig Tiltaale, f. Ex. om kvalificerende Domsfælseligheder ved Forbrydelsen; at en saadan Tiltaale ikke foreligger, godtgjør derfor ikke, at hans Balg bør tilføjedes. Det kan heller ikke paabe-røbes, at begge hine Betingelser fordres i § 8 Nr. 3; Balget imellem Landdretten med eller uden Rævnings kan ikke sam-

menstilles med Balget mellem Landdret og Underret. At tilføje det sidste Balg er overhovedet uregelmæssigt og bør som en Nødhjælp kun tilføjes under særlig strenge Betingelser.

Fra den Regel, at den, der sigtes for en Forbrydelse, for hvilken Strafarbejde findes at være forfaldt, har Ret til at dømmes af Rævnings, er der imidlertid Grund til at gjøre en Undtagelse. En stor Del Straffesager angaa Personer, som alt forhen ere domte og nu sigtes for Gjentagelse af Forbrydelsen. Om der nu end ofte her vil være Spørgsmaal om en strengere Straf, har denne dog i Almindelighed ikke en saa afgjørende Betydning for den Sigtede som den tidligere Domsfælselse. Paa den anden Side vil der her lettest forekomme Exempler paa, at Retten til at forlange Rævnings kunde misbruges, og der er derfor særlig Dødsforing til at drage Omsorg for, at Rævningserne ikke overbeholdes med denne Slags Sager. Ved Forbrydelse, hvor Gjentagelse forekommer jævnlig, (altsaa ikke blot de Tilfælde, hvor Gjentagelsen efter Straffeloven medfører en kvalificeret Straf, men ved alle de Forbrydelse, der omhandles i Straffelovens Kap. 23—27, og uden Hensyn til, om det er den samme eller kun en beslægtet Forbrydelse, om hvilken der nu er Tale), kan det derfor fuldstændigt forsvares, at den videst gaaende Garanti for Bedømmelsen, som ligger i Rævnings's Medvirkning, ikke ubetinget indrømmes i Gjentagelsestilfælde. I Henshold hertil har Udfæstet kun da anerkjendt Ret til Rævnings i slike Tilfælde, naar den Tid er forløben, som efter Straffelovens Regel medfører Dødsfor af den i visse Tilfælde foreskretne særegne Straffevirning af Gjentagelsen, eller naar der er Spørgsmaal om meget grove Forbrydelse. Denne Undtagelse medfører ikke, at Medvirkning af Rævnings slet ikke kan finde Sted i disse Tilfælde; for det Første skulle Rævnings medvirke, naar Reglen i § 11 Nr. 1 medfører det, og i andre Tilfælde kan Retten i Henshold til § 11 Nr. 3 bevilge Rævnings. Reglerne i § 11 kunne efter det Fremstillede forstelligt sammensattes saaledes: Prin-

cipet er, at Rævninger skulle medvirke i saadanne Landstretsager, hvis Beskaffenhed gjør dem egnede dertil. Dette maa nu siges ubetinget om de Sager, i hvilke der er Spørgsmaal om de yderste (absolute) Straffe, Lovens Kjender samt i Sager om politiske Forbrydelser. Selv om den Sigtede i disse Sager ikke ønskede Rævninger, tillader Hensynet til Samfundet, jfr. Grundloven, ikke at holde dem borte (§ 11 1ste Stykke). I alle andre Tilfælde skal derimod Hensynet til Sagens konkrete Beskaffenhed være afgjørende. Dommen herom er regelmæssig overladt den Sigtede, som altsaa faar en Ret, han dog kan give Afkald paa, til at dømmes af Rævninger (§ 11 2det Stykke), men Afgjørelsen er overladt Retten, naar den Sigtede eller Anklageren anbrager paa Rævninger udenfor Lovens almindelige Regler (§ 11 3die Stykke)*).

Naar Forening af Straffesager finder Sted (se herom Udkastets 1ste Afsnit Kap. VII, andet Underafsnit), kan deraf følge en Forandring i Kompetencen, saaledes som denne vilde være, naar Sagerne behandlede adskilte. Dette vil for det Første være Tilfældet, naar en eller nogle, men ikke alle de forenede Sager kræve Rævninger eller Landstret, idet da ogsaa de Sager, om hvilke det Samme ikke vilde gjælde, naar de behandlede adskilte, maa dele Skjæbne med hine. Da Forandringen i Kompetence er til Gunst for den Sigtede, kan dette selsjældig ingen Betænkelighed have. Kun forsaavidt de forenede Sager

angaa flere Sigtede, og Kompetencens Bestemmelse ellers beror paa den Sigtedes Valg, kan der gjøres den Indvending, at denne Valgret tabes. Det er imidlertid klart, at den Forening, som Processens Interesse maatte kræve, ikke kan opføres af denne Grund; det kan kun være et Hensyn til ikke at fastholde en Forening uden afgjørende Motiver. En Anvisning i denne Retning har Udkastet udtalt i § 12 i Slutningen, til hvilken Retten altsaa ved Anvendelsen af sin Besøjelse efter Udkastets § 72 1ste Punktum har at tage Hensyn. Et andet Tilfælde, hvor Foreningen af flere Straffesager, nemlig mod den samme Person, vil medføre Forandring i Kompetencen, fremkommer derved, at den samlede Straffpld naaer en Størrelse, som efter Reglerne i §§ 7 og 11 har Betydning for Kompetencen, medens ingen af de enkelte Forbrydelser for sig naaer saa højt i Straffpld. Underretten er aldrig, og derfor heller ikke i et saadant Tilfælde, kompetent til at paalægge Strafarbejde, og naar den samlede Straffpld naaer Strafarbejde, er ogsaa dette tilstrækkeligt til at hjemle den Sigtede Ret til at vælge Rævninger. Finder der i saadanne Tilfælde enten, fordi alle Forbrydelserne ikke vare oplyste, eller af anden Grund en Afvikelse af Sagerne Sted, vil Kompetencen vel blive forandret, (jfr. dog § 72 2det Punktum); men Reglen i Straffelovens § 64 eller dens Analogi, som bliver Normen for Straffens Bestemmelse i den sidste Sag, vil ogsaa da udelukke, at Strafarbejde kan blive idømt (jfr. derimod Straffelovens § 24), medmindre der ved Anvendelse af Reglerne om Rettsmidler kan komme en ny Forhandling i Stand, under hvilken Sagerne forenes (Udkastets §§ 400, 423 Nr. 2, jfr. § 426).

Det følger af sig selv, at den almindelige Regel maa være, at Retten i Embeds Medfør — ikke blot, naar Indsigelse gjøres — skal prøve sin Kompetence efter de foran fremstillede Regler med Hensyn til en for den uafhængiggjort Sag, og at den bør gjøre det paa ethvert Trin af Sagen, saa at Afgjørelser herom kunne fremtræde i forskjellig Form, jfr. med Hensyn til Landstretten Udkastets §§ 251 (Nr. 2), 256, 259, 270,

*) Som Følge af Udkastets Regler vil første Gang begaet Tyveri i mange Tilfælde kunne påseendes af Underretten (§ 8 Nr. 3); skal det påseendes af Landstretten, vil det dog kun undtagelsesvis være den Sigtedes Ret at dømmes af Rævninger (§ 11 2det Stykke), men Retten vil altid paa hans Andragende kunne bevillige Henviisning til Rævninger (§ 11 3die Stykke). Et Tyveriet grovt, er det altid den Sigtedes Ret at dømmes af Rævninger. Den, der sigtes for anden Gang begaet Tyveri, kan vel undtagelsesvis komme for Underretten, men regelmæssig vil Landstretten have at domme ham, og det vil regelmæssig være hans Ret at dømmes af Rævninger. Trede Gang begaet Tyveri vil være at påseendes af Landstretten, men hyppigt uden Ret for den Sigtede til Rævninger, og dette vil altid være Tilfældet ved fjerde Gang eller oftere begaet Tyveri, med mindre Tyveriet er grovt.

290, 304, og med Hensyn til Underretten Udskiftets §§ 359, 360, 361. Forskjellige Lemper i denne Regel ere dog nødvendige eller hensigtsmæssige dels i Betragtning af, at kun den lavere Rets Kompetence er eksklusiv, dels paa Grund af de Hensyn, der ved at drage Grænserne for Kompetencen i visse Tilfælde ere tagne til konkrete Omstændigheder ved Sagen, dels endelig for at afskøde Urimeligheder, som en streng Fastholden af de almindelige Regler om Dømmes Retskraft paa dette Omraade vilde føre til under den givne Ordning af Kompetenceforholdene. Herom handler Udskiftets § 13.

Simplest stiller Sagen sig i de Tilfælde, hvor der til Bestemmelse af Kompetencen ikke behøver at anstilles et Skøn over Omstændigheder, til hvis Bedømmelse der først, naar Sagen er tilende, foreligger et fuldstændigt Materiale. Dette er Tilfældet, hvor Afgjørelsen alene beror paa Strafferammen, efter Omstændighederne (§ 11 2det Stykke) i Forbindelse med Hensynet til en den Sigtede tidligere overgaaet Dom eller en Erklæring af denne, som senest maa forelægges inden Udlobet af den i § 253 ommeldte Frist (se § 254 Nr. 3), jfr. ogsaa med Hensyn til § 8 Nr. 3 Udskiftets § 362. Ved Underretten maa her den almindelige Grundsætning regelmæssig komme til Anvendelse uden Undtagelse. Ved Landretten er der ingen Grund til at afvige fra den paa alle foreløbige Stadier i Sagen. Men naar Sagen her er kommen til Hovedforhandling, bør Sagen dog ikke ende med en Afviæningsdom og derved den selskunds Forhandling spildes til Nytte, da Landretten selvfølgelig er god nok til at paastende Sager, der kunne lade sig nøje med en Underrettspaakjendelse. Regelmæssig maa det samme gjælde, naar en Sag er bleven forhandlet for Rævnings, skjønt den kunde være paakjendt uden disse; men forsaavidt den Sigtede har Ret til at kræve Paadømmelse uden Rævnings, maa dog det under Nr. 2 med Hensyn hertil tagne Forbehold gjøres. — Har Anklageren begyndt Forfølgning ved Landretten, men denne har næglet Anklagen fremme, fordi Sagen antages at høre for Underretten (altsaa paa foreløbige Stadier i Sagen), saa vilde

efter almindelige Regler om Dømmes Retskraft denne Afgjørelse ikke forpligte Underretten til at erkjende sig kompetent (jfr. Nellesmanns Procesmaade S. 834). Ikke altid vilde Overensstemmelse i Afgjørelserne kunne fremstafes ved Retsindbiler. Hvis Anklageren har ladet Landrettens Afgjørelse upaaanket inden den foreskrevne Frist, vilde det negative Resultat, at Sagen ikke hører for Landretten, staa fast som endelig Dom. Om det nu end er sandsynligt, at Underrettens paa en anden Opfattelse hvilende Dom, der afsiiste Sagen fra Underretten, ved Paakaanke vilde blive bragt i Overensstemmelse med Landrettens Opfattelse, er dette dog ikke nødvendigt, og i al Fald er her et Dmjsvøb, som det fuldkomment stemmer med Forholdet mellem Landret og Underret at undgaa paa den Maade, at hvir Landrettens Afgjørelse bliver bindende for Underretten (§ 13 Nr. 3 1ste Punktum). Saa meget mere maa da det Somme være Tilfældet, naar Landrettens Afgjørelse var stadfæstet af Højesteret. At gaa lige saa vidt med Hensyn til Underrettens Afgjørelse, kan paa Grund af Forholdet mellem Domstolene ikke forsvares, men vel, naar Landretten ifølge Paakaanke har afsiist Sagen fra Underretten eller stadfæstet en saadan Afviæning (§ 13 Nr. 3 2det Punktum). Egnende Spørgsmaal opstaa ikke med Hensyn til Rævnings Medbickning, fordi slige Afgjørelser her altid fremtræde som Forandringer i tidligere Afgjørelser af den samme Ret, der ikke nødvendigvis ere en ny Sags Anlæg ved en anden Ret, men kun Sagens Genopførelse paa en anden Maade ved den samme Ret.

Mer omfattende blive Afviænelserne fra den almindelige Grundsætning, naar Kompetencen beror paa den i det konkrete Tilfælde foreskrevne Straf eller paa Bestaaenheden af den Sigtedes Fortærlinger om Sigtesen (§ 8 Nr. 3). Et begrundet Skøn herom kan Retten ofte ikke have paa Sagens foreløbige Stadier, og det stemmer i al Fald bedst med Mundtlighedsprincipet ikke at kræve et saadant af Retten. Den bør forelobig, indtil Hovedforhandlingen er endt, følge Anklagerens Skøn. Da nu derhos Landretten ikke paa

det sidstnævnte Tidspunkt kan henvisse Sagen til Underretten (§ 13 Nr. 2), bliver altsaa Resultatet, at Anklageren er Herre over at bringe en saadan Sag for Landsretten, et Resultat, som heller ikke kan findes unaturligt. Derimod kan og skal Underretten i Overensstemmelse med Udcastets Principer for Kompetenceafgrænsningen afvise den Sag, i hvilken den efter endt Hovedforhandling finder, at hine Betingelser for dens Competence mangle. Da der, selv om Underretten skulde give Dom i et saadant Tilfælde, lydenbe f. Ex. paa Strafarbejde (altsaa afvigende fra Reglen i § 7), altid kunde fremkalde en ny fuldstændig Forhandling for Landsretten ved Paaante, bliver den virkelige Forskjel den, at denne nye Forhandling med Nødvendighed skal finde Sted. Ligeledes skal Landsretten, naar Hovedforhandling er færdig for den uden Rævninger, men den nu finder, at Straffens Storrelse giver den Sigtede Ret til at dømmes af Rævninger, give denne Lejlighed til at erklære sig herom og eventuelt henvisse Sagen til en ny Forhandling med Rævninger. Er Anklageren tvivlende i sit Sjøn, vil han, for ikke at spille en Forhandling, selvfølgelig være opfordret til at vælge den højere Ret eller henholdsvis Rævninger, hvorved det bliver sikret, at ingen Forhandling spildes, og hvorved den Sigtede faar den ham i tvivlsomme Tilfælde naturlig tilkommende Fordel. At den Afgjorelse, Retten kommer til efter endt Hovedforhandling med Hensyn til hine Omstændigheder, og i Kraft af hvilken den afsjer sin Competence, ikke kan være Paaankegrund som Krænkeelse af Rettergangsregler (Udcastets §§ 374 og 399), kræver Forholdets Natur. Den Sigtede kunde ikke blive berettiget til saadan Paaante; thi hvad enten den lavere Ret hævder sin Competence eller henviser Sagen til højere Ret, er han ikke forurettet. Det skulde da blot være Spørgsmaalet om Ret for Anklageren til at paaante, naar Retten afvigende fra hans Sjøn henviser Sagen til højere Ret. Men Paaanteinstansen kan ikke have en saa godt begrundet Dom om disse Omstændigheder som den Ret, for hvilken Bevisførelsen har fundet Sted, og det vilde være høist unaturligt, om denne skulde have en Dom paatvungen om

disse Omstændigheder. Som Folge af Reglerne under Nr. 1 og 2 bliver der i de heromspurgte Tilfælde ikke Tale om Anvendelsen af § 13 Nr. 3, om det første Punktums Regel ikke, fordi Sagen i disse Tilfælde ej kan henvises fra Landsretten, for hvilken Anklageren har bragt den, til Underretten, om det sidste Punktums Regel ikke, fordi Anklageren er udelukket fra Paaante, og altsaa naar han vil føre Sagen videre, maa gjøre Underrettens Sjøn til sit, hvilket da atter er bindende for Landsretten.

Den første og den sidste Paragraph i dette Kapitel trænge ikke til nogen udførlig Forklaring. Med Udcastets System faar det i god Samklang, at Underdommeren er Underfølgelsesdommer og saa i Landstrettsfager (§ 6), om det end ikke maa være udelukket, at et Medlem af Landsretten benyttes som saadan. Efter det Sidste, bør Paaante af hans Handlinger gaa til Højesteret og ikke til den Ret, af hvilken han selv er Medlem (§ 14).

Kapitel III.

Om de Tilfælde, hvor Rettens Personer som inhabile skulle eller kunne udelukkes fra eller fritages for at handle i Sagen.

Indholdet af dette Kapitel er i alt Væsentligt overensstemmende med Indholdet af det tilsvarende Kapitel i Udcast til Lov om Rettergangsmaaden i borgerlige Domsager (første Afsnit, Kapitel III.). Afvigelserne ere ikke andre end de, der følge af, at der i Strafprocessen ikke blot bliver Spørgsmaal om Dommernes, men og om Rævningernes specielle Inhabilitet, eller iøvrigt af de forskjellige faktiske Forudbetingninger. Da nu dernæst Udcastets Regler, om den specielle Inhabilitet i Hovedtraktens stemme med, hvad der altid og allevegne har været gjældende Ret og anerkjendt som stemmende med Forholdets Natur, og saaledes ogsaa med hvad der for Tiden er dansk Ret, jfr. Nellesmanns Civilproces alm. Del S. 169 ff. og S. 191 ff., ville kun enkelte Punkter behøve nærmere Begrundelse.

I de i § 15 ommeldte Tilfælde maa Dommeren eller Rævningen ikke handle i